TILBURG UNIVERSITY

ARCHITECTEN VAN

In de serie Facultatief portretteert *Mr.* iedere maand een van de tien juridische faculteiten in Nederland, met de nadruk op de masterfase. Tilburg staat bekend om de stevige positief-rechtelijke basis die de studenten meekrijgen. Ook wordt de blik naar buiten gericht.

DOOR **HENRIETTE VAN WERMESKERKEN** FOTO'S **CHRIS VAN HOUTS**

DE SAMENLEVING

Geert Vervaeke, eerder hoogleraar rechtspsychologie aan de KU Leuven en lid en voorzitter van de Hoge Raad van Justitie in België, is sinds april dit jaar decaan van de juridische faculteit van Tilburg University. "Tilburg is altijd een broedplaats geweest van topjuristen in Nederland", zegt Vervaeke. "Van de hoogleraren privaatrecht komen er relatief veel uit Tilburg. Deze faculteit geldt als een kweekvijver van topjuristen."
Als sterk punt in de master Rechtsgeleerdheid noemt Vervaeke de nadruk op het positieve recht: het beheersen van het recht, en het snel kunnen vinden van zaken. De master is relatief breed en zoekt de verdieping op de klassieke domeinen van het recht: privaatrecht, publiek recht en strafrecht. Alle masterstudenten hebben deze drie vakken als verplichte vakken. Daarnaast kiezen ze uit keuzevakken,hetzij meer verdiepend op een van deze drie gebieden, of verbredend in een andere richting. Tilburg wil specialisten afleveren met een open vizier.

SOCIALE WETENSCHAPPEN

Een ander sterk punt van de master Rechtsgeleerdheid, aldus Vervaeke: men kijkt verder, ook naar andere manieren dan alleen de juridische, om kennis te verzamelen. "Daarmee bedoel ik dat wij oog hebben voor de onderzoeksmethodologie van de sociale wetenschappen. Wat kan die methodologie bijdragen aan de rechtswetenschappen? Laat ik een voorbeeld noemen uit het merkenrecht. De vraag rijst of twee flesjes zodanig op elkaar lijken dat de consument zich kan vergissen bij de aankoop, of er inbreuk op het merkenrecht van de fabrikant van het eerste flesje is. Dan bestaan er verschillende methoden om die associaties in kaart te brengen. De rechter kan zelf naar de flesjes kijken en eens met zijn collega's overleggen. Ook kan hij gebruik maken van een methode uit de psychologie. Dan worden bijvoorbeeld als test beide producten aangeboden in de winkel en worden consumenten bevraagd als ze de winkel verlaten. Wat waren ze van plan te kopen, en wat legden ze in hun winkelmandje? Er zijn verschillende manieren om tot een oordeel te komen."
Vervaeke vindt het belangrijk dat studenten die verschillende manieren om kennis te verzamelen leren kennen, zonder waardeoordelen te geven.

BEKENDE ALUMNI

- Klaas Dijkhoff, voorzitter Tweede Kamerfractie, oud-staatssecretaris Veiligheid en Justitie
- Anita Vegter, directeur-generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving, ministerie van Veiligheid en Justitie
- Ivo Verheijden, general counsel Pon Holdings

Geert Vervaeke

Hans Lindahl

TECHNOLOGIE

Na een stevige positiefrechtelijke basis gaat de blik naar buiten, naar andere disciplines. "Juristen zijn de architecten van de samenleving", zegt Vervaeke. "Het belangrijkste en voor ons onmisbare instrument daarbij is wetgeving. Met wet- en regelgeving geef je de samenleving structuur, vorm en houvast, zowel in de persoonlijke als in de zakelijke sfeer. Dan kunnen mensen in vertrouwen met elkaar in interactie gaan."
Om de samenleving vorm te geven, hebben juristen in toenemende mate andere disciplines nodig. De rol van experts wordt groter. Daarom leren de juristen ook samenwerken. Rechters krijgen meer en meer informatie, vanuit verschillende disciplines. Ze moeten in staat zijn de expertise op waarde te schatten, met een kritische blik. "Niet elke psycholoog is een goede, net zomin als elke jurist een goede is", zegt Vervaeke. "We bieden onze studenten keuzevakken als *Law and technology, Law and psychiatry* en *Law and economy*. We moeten te rade gaan bij sociale wetenschappers en technologen. Juristen van vandaag worden geconfronteerd met nieuwe technologieën die hun werk beïnvloeden. Er komen nieuwe mogelijkheden door big data, artificiële intelligentie en *machine learning*, dat nog een stap verder gaat dan artificiële intelligentie. Bij machine learning is het de computer die uit de gegevens

die je invoert regels destilleert en de best mogelijke oplossing zoekt. Een voorbeeld: je voert alle vonnissen in over een bepaald soort verkeersovertredingen en classificeert die; vervolgens laat je de computer een antwoord geven in een bepaald geval. Kortom: juridische beroepen, zoals die van advocaat, rechter en bedrijfsjurist veranderen in rap tempo en daar spelen wij in Tilburg op in. Wij leiden onze studenten op tegen de achtergrond van dit veranderende beroepenveld."

INTERNATIONALE NETWERKEN

De master Rechtsgeleerdheid is een van de twaalf masters die de Tilburgse faculteit aanbiedt. Een andere master is Internationaal en Europees recht, die recent een nieuwe structuur heeft gekregen. Binnen de *track* Internationaal recht kiezen de studenten een van de drie pijlers *International Law and International Relations, Human Rights and Human Security* of *Global Sustainability and Environmental Law*. Hans Lindahl, directeur van het departement Internationaal en Europees recht, legt uit dat deze driepilarenstructuur reflecteert hoe het internationale recht zich heeft ontwikkeld sinds de Tweede Wereldoorlog. "Internationaal recht is ooit ontwikkeld als discipline die zich richtte op conflict en samenwerking tussen staten. Inmiddels richt het zich meer en meer op internationale netwerken en organisaties, regimes, tribunalen en gerechten, bedrijven, NGO's en zelfs terroristische bedreigingen. Internationaal recht penetreert meer dan ooit tevoren de hedendaagse politiek, economie en maatschappij."

> "WE SPELEN IN OP DE VERANDERINGEN IN HET JURIDISCHE BEROEPENVELD"

Bob van Soolingen rondt dit jaar zijn master Internationaal recht af. "De sterke focus op het recht, gecombineerd met het oog voor de maatschappij en andere disciplines maakt de opleiding in Tilburg interessant", vindt hij. "Hoe stuur je een maatschappij met recht? Niet alles is met recht op te lossen; het is maar is een van de instrumenten."
Vanwege zijn belangstelling voor maatschappelijke vraagstukken combineert Van Soolingen de master met een master Filosofie. "Ik ben geïnteresseerd in filosofie sinds ik het vak rechtsfilosofie in de bachelorfase volgde. Ik richt mij nu op ethiek in bedrijven en organisaties. Hoe zorg je ervoor dat bedrijven ethisch handelen? De vraag die daaraan voorafgaat is: wat is ethisch handelen? Dat lijkt simpel, maar is het niet. Er is bijvoorbeeld een stroming die zegt: wat de meeste mensen willen, is goed. Dat betekent dat 51% van de mensen het voor het zeggen heeft voor de rest. Je kunt ook zeggen: er is een bepaalde ondergrens. Zo komen wij aan onze democratische rechtstaat. Verder is er een ondergrens in de vorm van grondrechten en internationale verdragen."

DYNAMIEK

Van Soolingen, die zijn twee masters combineert met een bestuurslidmaatschap van het Interstedelijk Studenten Overleg, schrijft momenteel zijn scriptie filosofie. Toevallig doet hij dat bij Hans Lindahl, die niet alleen directeur van het departement Internationaal en Europees recht is, maar ook vakken binnen de studie filosofie geeft. "Ik schrijf over de filosofie achter immigratiebeleid", vertelt Van Soolingen. "Daarna begin ik aan mijn scriptie voor Internationaal recht. Misschien over de Brexit. Hoe veranderen onderhandelingen als opstappen een optie wordt? Dan hoef je er niet meer samen uit te komen. Dat verandert de dynamiek."

Binnen de master Internationaal en Europees recht kunnen studenten ook kiezen voor de track Europees recht. Lindahl: "Het uitdijen van de reikwijdte van het EU-recht en de daarmee samenhangende opkomst van gespecialiseerde opleidingen als EU-milieurecht, mededingingsrecht, en intellectueel eigendomsrecht, hebben geleid tot een verkokering van Europeesrechtelijke kennis. Die fragmentatie staat haaks op een juridische werkelijkheid waarin, anders dan het internationale recht, het EU-recht bewust is ontworpen als een samenhangend en coherent systeem. Een enkel juridisch probleem is daardoor als regel gesitueerd op verschillende terreinen van het EU- en, in toenemende mate, het internationale recht. Een verkokerde jurist weet zich onvoldoende raad met die werkelijkheid. De track EU Law beantwoordt aan de professionele behoefte aan specialisme-overstijgende EU-rechtelijke expertise."

FEITEN & CIJFERS

- Universiteit opgericht: 1927
- Aantal studenten: 13.050
- Aantal rechtenstudenten: 3158, waarvan 1214 masterstudenten en 370 premasterstudenten
- Aantal medewerkers faculteit: 366

WERELD

De rol van het recht zal in de toekomst steeds belangrijker worden, voorspelt decaan Vervaeke. "We hebben oog voor nieuwe ontwikkelingen en de gevolgen die zij hebben voor het recht. Hoe passen we het recht aan, met ruimte voor nieuwe technologieën maar zonder dat die ons gaan beheersen? In welke wereld willen we leven? De jurist stelt deze normatieve vraag en moet daar samen met mensen uit andere disciplines over nadenken. Hij geeft niet alleen als een architect vorm aan de samenleving, maar zorgt er ook voor dat mensen met elkaar verder kunnen als het vertrouwen wordt geschonden. Het gaat om regelgeving en geschilbeslechting." ■